

2008-04-02

LS 0801-0050

Landstingsstyrelsen

Yttrande över betänkandet av Apoteksmarknadsutredningen Omreglering av apoteksmarknaden (SOU 2008:4)

Föredragande landstingsråd: Birgitta Rydberg

ÄRENDET

Socialdepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över betänkandet av Apoteksmarknadsutredningen Omreglering av apoteksmarknaden.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet enligt t.f. landstingsdirektörens och HSN förvaltningens tjänsteutlåtanden och därutöver anföra följande:

Landstingsstyrelsen anser att nuvarande monopol på apoteksmarknaden måste brytas och en marknad där flera aktörer kan vara verksamma måste skapas. Det är därför viktigt med en omreglering av apoteksmarknaden. Konkurrens bör leda till högre kvalitet, en utveckling av nya tjänster, bättre service och prispress. En viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet måste vara att upprätthålla kvalitet och patientsäkerhet. En konsekvensanalys av förslagen ur hälso- och sjukvårdsperspektiv bör göras. Styrelsen stödjer således utredningens huvudförslag att avskaffa monopolet på apoteksmarknaden.

Läkemedel är en av de viktigaste behandlingsåtgärderna inom hälso- och sjukvården. Landstingen har kostnadsansvaret för läkemedel. Därför är det angeläget att landstingen ges möjlighet att prisförhandla direkt med läkemedelsföretagen. Det bör ge lägre läkemedelspriser genom att större volymer upphandlas. Flera landsting kan dessutom samverka vid sådana upphandlingar. Landstingen upphandlar redan idag

Bilagor

1	Sammanfattning	
2	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2008-03-25
3	HSN-förvaltningens tjänsteutlåtande	2008-02-21

läkemedel till sjukhusen. Utredningens förslag om att det är apoteken som ska prisförhandla med läkemedelsföretagen avvisas därför med kraft.

Finansiären av läkemedel – landstingen och regioner – drabbas av högre kostnader om en tredje part kan ut vinsten vid en upphandling. Det höjer priserna i onödan. Istället måste landstingen och regionerna ges möjlighet att upphandla i konkurrens på sedvanligt sätt. Eventuella överskott av upphandlingen kommer då patienterna till del. Vi tycker att det är självklart att den som finansierar läkemedel också måste ges möjlighet att påverka kostnaderna för och priserna på läkemedel. Något annat är orimligt.

Landstingen bör ta över de register som idag finns hos Apoteket AB. Det innehåller uppgifter om högkostnadsskydd, receptregister, läkemedelsförteckning och apodosdatabas. Det är viktigt att landstingen som finansiär och kvalitetsansvarig har tillgång till dessa uppgifter. Annars är det omöjligt att följa upp läkemedelsförskrivningen och studera förskrivningsmönster m m. Det är viktigt att det ställs krav på samtliga aktörer på apoteksmarknaden att de ska hantera integritetskänsliga uppgifter på samma sätt som inom sjukvården. Vi avvisar utredningens förslag att registren ska tas över av Apotekens Servicebolag AB.

Genom att upphandla läkemedel vars patent gått ut (generika) har stora besparingar kunnat göras. Att använda generiska läkemedel innebär ingen försämring för patienten när det gäller basläkemedel. Tvärtom skapar det ett ökat ekonomiskt utrymme för att köpa in special- och sÄrläkemedel, som används för mindre patientgrupper. Det är viktigt att denna möjlighet att upphandla generiska läkemedel stärks. Krav måste ställas på en tydlig märkning av läkemedelsförpackningar. Den prisersättningsmodell som läggs fram i utredningen riskerar istället att öka landstingens och regionernas kostnader.

Landstingen och andra aktörer ska kunna driva öppenvårdsapotek på sjukhus. Det ger möjlighet till en sammanhållen läkemedelsdistribution. Lika villkor ska gälla oavsett driftsform. Dosdispensering ska även kunna drivas av landstingen.

Landstingen måste ges möjlighet att upphandla förbrukningsartiklar. Det blir kostnadseffektivt, ger större möjligheter till kvalitetsstyrning och bör ge utrymme till volymrabatter, särskilt om landstingen samverkar. Stockholms läns landsting har positiva erfarenheter av upphandling av diabetestestmaterial. Förbrukningsartiklarna bör därför lyftas ur förmånssystemet.

Fler aktörer på apoteksmarknaden kommer med stor sannolikhet att öka efterfrågan på farmaceuter. Staten måste se till att utbildningsresurserna anpassas efter denna ökade efterfrågan på farmaceuter.

Stockholms läns landsting
Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE

3

2008-04-02

LS 0801-0050

Catharina Elmsäter-Svärd

Birgitta Rydberg

Per-Inge Buskas

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Socialdepartementet har berett landstinget möjlighet att senast den 11 april 2008 yttra sig över betänkandet av Apoteksmarknadsutredningen Omreglering av apoteksmarknaden.

En sammanfattning över betänkandet bifogas (bilaga).

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och hälso- och sjukvårdsnämnden.

T.f. landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 25 mars 2008 föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* som svar till Socialstyrelsen överlämna direktörens utlåtande (bilaga).

Hälso- och sjukvårdsnämnden har den 4 mars 2008, enligt förvaltningens förslag, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* avge yttrande enligt förvaltningens utlåtande, *att* därutöver anföra följande.

”Hälso- och sjukvårdsnämnden anser att nuvarande monopol på apoteksmarknaden måste brytas och en marknad där flera aktörer kan vara verksamma måste skapas. Det är därför viktigt med en omreglering av apoteksmarknaden. Konkurrens bör leda till högre kvalitet, en utveckling av nya tjänster, bättre service och prispress. En viktig utgångspunkt för det fortsatta arbetet måste vara att upprätthålla kvalitet och patientsäkerhet. Nämnden stödjer således utredningens huvudförslag att avskaffa monopoliet på apoteksmarknaden.

Läkemedel är en av de viktigaste behandlingsåtgärderna inom hälso- och sjukvården. Landstingen har kostnadsansvaret för läkemedel. Därför är det angeläget att landstingen ges möjlighet att pridförhandla direkt med läkemedelsföretagen. Det bör ge lägre läkemedelspriser genom att större volymer upphandlas. Flera landsting kan dessutom samverka vid sådana upphandlingar. Landstingen upphandlar redan idag läkemedel till sjukhusen. Utredningens förslag om att det är apoteken som ska pridförhandla med läkemedelsföretagen avvisas därför med kraft.

Finansiären av läkemedel – landstingen och regioner – drabbas av högre kostnader om en tredje part kan ut vinsten vid en upphandling. Det höjer priserna i onödan. Istället måste landstingen och regionerna ges möjlighet att upphandla i konkurrens på sedvanligt sätt. Eventuella överskott av upphandlingen kommer då patienterna till del. Vi tycker att det är självklart att den som finansierar läkemedel också måste ges möjlighet att påverka kostnaderna för och priserna på läkemedel. Något annat är orimligt.

Landstingen och andra aktörer ska kunna driva öppenvårdsapotek på sjukhus. Det ger möjlighet till en sammanhållen läkemedelsdistribution. Lika villkor ska gälla oavsett driftsform. Dosdispensering ska även kunna drivas av landstingen. Genom att upphandla läkemedel vars patent gått ut (generika) har stora besparingar kunnat göras. Att använda generiska läkemedel innebär ingen försämring för patienten när det gäller basläkemedel. Tvärtom skapar det ett ökat ekonomiskt utrymme för att köpa in special- och säräkemedel, som används för mindre patientgrupper. Det är viktigt att denna möjlighet att upphandla generiska läkemedel stärks. Den prisersättningsmodell som läggs fram i utredningen riskerar istället att öka landstingens och regionernas kostnader.

Landstingen måste ges möjlighet att upphandla förbrukningsartiklar. Det blir kostnadseffektivt, ger större möjligheter till kvalitetsstyrning och bör ge utrymme till volymrabatter, särskilt om landstingen samverkar. Stockholms läns landsting har positiva erfarenheter av upphandling av diabetestestmaterial. Förbrukningsartiklarna bör därför lyftas ur förmånssystemet.

Landstingen bör ta över de register som idag finns hos Apoteket AB. Det innehåller uppgifter om högkostnadsskydd, receptregister, läkemedelsförteckning och apodosdatabas. Det är viktigt att landstingen som finansär och kvalitetsansvarig har tillgång till dessa uppgifter. Annars är det omöjligt att följa upp läkemedelsförskrivningen och studera förskrivningsmönster m m. Det är viktigt att det ställs krav på samtliga aktörer på apoteksmarknaden att de ska hantera integritetskänsliga uppgifter på samma sätt som inom sjukvården. Vi avvisar utredningens förslag att registren ska tas över Apotekens Servicebolag AB.

Fler aktörer på apoteksmarknaden kommer med stor sannolikhet att öka efterfrågan på farmaceuter. Staten måste se till att utbildningsresurserna anpassas efter denna ökade efterfrågan på farmaceuter.”

S- och v-ledamöterna reserverade sig till förmån för s-förslaget att avslå förvaltningens förslag till yttrande.

”Läkemedel är idag den vanligaste behandlingen inom sjukvården. Vi är allt bättre och allt kraftfullare mediciner, det som tidigare krävde kirurgiska ingrepp botas idag med tabletter. Det är bra, men det gör samtidigt att det blir allt viktigare att vi betraktar läkemedel som en del av vården och inte som vilken vara i butiken som helst.

Om vi låter vinstintresset styra läkemedelförsäljningen är risken stor att vi kommer att få se mängdrabatter till patienter och bonusar för säljare som säljer mycket av vissa läkemedel. Inte heller kan det garanteras att apotek kommer att finnas på små orter där det inte är företagsekonomiskt lönsamt att etablera sig.

En avreglering av apoteksmonopolet riskerar att leda till högre kostnader och sämre säkerhet. I våra grannländer Danmark och Norge är detta precis vad som hänt.

Vi socialdemokrater motsätter oss en sådan utveckling. Kostnadseffektivitet, säkerhet och god tillgänglighet i hela landet bör också fortsättningsvis vara det som styr

läkemedelsförsörjningen, inte ideologiskt motiverad utförsäljning eller ohämmat vinstintresse. Däremot är vi öppna för att låta fler än apoteken sälja vissa enklare receptfria läkemedel.

Förvaltningen pekar i remissvaret på flera relevanta brister i Apoteksmarknadsutredningen. Vi socialdemokrater delar den oro förvaltningen ger uttryck för med delar alltså inte förvaltningens slutsats att förorda en avreglering av apoteksmarknaden.”

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande den 21 februari 2008 bifogas (bilaga).

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 2 april 2008.